I love Dutch

Anglicismen in het Nederlands

Taal - discriminatie in Europa

Projectplan 2001/2002 van de VEB

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZONTAAL

33ste jaargang 2002/3 (195)
mei-juni

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizontaal@fel.esperanto.be,
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;
t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie:

Lode Van de Velde, Ivo Durwael, Eddy Raats.

Medewerkers:

Dafydd ap Fergus, Paul Peeraerts, Guido Van Damme, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Zet Neil Kinnock zich in voor meertaligheid?

"... De Commissie heeft zich sterk ingezet voor meertaligheid om de communicatie tussen afgevaardigden te vergemakkelijken op vergaderingen in het kader van activiteiten van de Gemeenschap", antwoordt Commissielid Neil Kinnock aan een Europarlementslid Maurizio Turco. De Italiaan wilde meer weten over de mogelijkheden van Esperanto als brugtaal. Op 14 januari 2002 diende hij een vraag in. "...Is de werkgroep daadwerkelijk opgericht? Zo ja, wanneer? Wie zijn de leden van de werkgroep en wat zijn hun functies? Op grond van welke criteria zijn zij gekozen?" Turco geloofde niet dat de Commissie werkelijk bezig was om over Esperanto als mogelijke oplossing voor het tolken- en vertaalprobleem.

De Italiaan gelooft niet in die lange redevoeringen van Commissieleden over de waarde van Europese meertaligheid. Hij heeft gelijk. Ondanks de "meertaligheid" van de Commissie moeten niet-Engelstalige parlementsleden enkele weken wachten op de vertalingen van parlementaire vragen uit het Engels naar de andere "officiële" talen van de Europese Unie. Binnen enkele uren nadat het antwoord van de Commissie op de webstek van het Europees Parlement verscheen, was er al een vertaling. Esperantist Johan Derks uit Nederland vertaalde naar het Nederlands vanuit het Esperanto! En Kinnock denkt dat Esperanto voor vertaling niet geschikt is: "...de toevlucht tot een taal, die niet in het dagelijks leven gebruikt wordt brengt het risico met zich mee, dat deze niet geschikt is om de volle reikwijdte van boodschappen en ideeën over te brengen, die op vergaderingen naar voor gebracht worden." Hier is het volledig antwoord.

Antwoord E-0075/02 van de heer Kinnock namens de Commissie (12 maart 2002)

Het Geachte Lid verwijst naar de notitie, die geleverd moet worden van de Joint Interpreting and Conference Service (Gemeenschappelijke Tolken- en Conferentiedienst: SCIC) over de mogelijkheid van het leren en gebruiken van "Esperanto" als brugtaal voor tolken bij vergaderingen. SCIC heeft deze zaak inderdaad onderzocht, zowel intern als met een aantal externe partners uit universitaire en academische kringen.

INHOUD

Ook al lijkt het gebruik van Esperanto als brugtaal voor tolken op het eerste gezicht misschien aantrekkelijk, nauwkeuriger beschouwing heeft aan het licht gebracht, dat er ernstige praktische, financiële en technische problemen zijn. De Commissie heeft zich sterk ingezet voor meertaligheid om de communicatie tussen afgevaardigden te vergemakkelijken op vergaderingen in het kader van activiteiten van de Gemeenschap. Derhalve heeft zij altijd geprobeerd te zorgen voor vertaling uit en naar zoveel talen als nodig is op een bepaalde vergadering, binnen de mogelijkheden van de begroting en de beschikbaarheid van tolken. Het gebruik van verschillende brugtalen geeft de Commissie de nodige flexibiliteit in dit opzicht, zonder dat zij haar toevlucht hoeft te nemen tot het gebruik van talen, die door geen van de afgevaardigden gebruikt zal worden.

Voor zover de SCIC bekend is, zijn er geen gekwalificeerde Esperanto tolken en het is niet waarschijnlijk, dat scholingsinstituten in de lidstaten, waar SCIC op kan terugvallen voor het leveren van tolken, Esperanto zullen opnemen in hun cursusprogramma voor tolken. Om logistieke en financiële redenen is SCIC zelf niet in staat een trainingsprogramma op te zetten voor tolken nu en in de toekomst. Het opleiden van een tolk tot het vereiste niveau in een officiële taal duurt ongeveer drie à vier jaar en kost ongeveer 70.000 euro.

Een andere overweging is, dat ongeveer de helft van het vertaalwerk, dat de Commissie produceert, geleverd wordt door deeltijdse tolken. Het zou dus werkelijk moeilijk zijn, zo niet onmogelijk, om ervoor te zorgen, dat zij Esperanto leerden, met name omdat het voor hen elders van weinig nut zou zijn. Daar komt nog bij, dat het niet vaststaat, dat het gebruik van Esperanto als brugtaal zou leiden tot een verbetering in de algemene kwaliteit van vertolkingen. Integendeel, de toevlucht tot een taal, die niet in het dagelijks leven gebruikt wordt brengt het risico met zich mee, dat deze niet geschikt is om de volle reikwijdte van boodschappen en ideeën over te brengen, die op vergaderingen naar voren gebracht worden.

Er is een tekort aan tolken in veel huidige en toekomstige talen van de Gemeenschap. In overeenstemming met het beleid van de Commissie om zich te concentreren op kernactiviteiten, is het de onmiddellijke prioriteit van SCIC om ervoor te zorgen, dat er een voldoende aantal tolken in deze talen is, vooral in die van de kandidaat-landen, en heeft zij een reeks actieplannen ondernomen om dit doel te bereiken.

Deze stellingname doet natuurlijk niets af aan het belang, dat Esperanto heeft voor doeleinden anders dan tolken.

Dafydd ap Fergus

Dan Van Herpe en Dafydd ap Fergus gingen op zoek in de krantenarchieven en op internet om alles te vinden wat over taal ging. "Om te vechten tegen de ongelijkheid van de talen moet je eerst weten wat er aan het gebeuren is", zegt Dafydd ap Fergus. Er schijnt heel veel te gebeuren en niet in een positieve zin voor het behoud van het Nederlands en andere talen in Europa.

Het vaderland is in gevaar

Volgens schrijver Geert Van Istendael is vandaag alles Engels: politiek, economie, muziek, literatuur, diplomatie, wetenschap, militaire strategie. "Het Engels tendeert naar een monopolie op alle terreinen." Van Istendael beweert dat er zéker geen plaats meer is voor het Nederlands, als zelfs Frans, Duits en ook Spaans al niet meer in aanmerking komen. (Deus Ex Machina Maart 2002)

Nederlands bedreigde taalsoort

De commissie Juridische Zaken en Interne Markt van het Europees Parlement keurt een amendement goed om voor het Europees gemeenschapsoctrooi met slechts vijf talen (Engels, Duits, Frans, Italiaans en Spaans) te werken. Het Nederlands is er niet bij. (Persbericht Spirit 19/02/2002; Persbericht Marianne Thyssen)

Meer muziek uit Vlaanderen

Ook Vlaams minister van Cultuur Bert Anciaux wil meer muziek uit Vlaanderen op VRT-radio. Hij steunt Margriet Hermans (Vlaams parlementslid voor Spirit) die o.a. een heronderhandeling van de VRT-beheersovereenkomst vraagt. Vlaams minister Van Mechelen wijst erop dat de beheersovereenkomst goedgekeurd is door de regering. Maar betekent dit meer muziek uit Vlaanderen en in andere talen dan het Engels? (Persbericht Spirit 13/02/2002)

De taal van de muziek toch niet neutraal...??

Aan het sterfbed van de populaire cultuur

De VRT-uitzendingen van 'Eurosong', de liedjeswedstrijd die een Vlaamse kandidaat naar het Eurovisiesongfestival in Estland (25 mei 2002) moet brengen, zijn verhelderend voor de manier waarop men in Vlaanderen omspringt met de populaire cultuur. Deskundig sloopwerk begint na al die jaren zijn vruchten af te werpen. "Men moet mij eens uitleggen waarom een tekst in het Nederlands hoogstaande kwaliteiten moet hebben en één in het Vlengels (Vlaams-Engels) niet", vraagt Roger Van Houtte. Straks gaat televisiekijkend Europa weer alles begrijpen van België, een land van twee culturen, de Franse en de Engelse. (Gazet Van Antwerpen 15/02/02, blz. 6)

Ook het Italiaans deugt niet

In Vlaanderen en Nederland zingt men al jaren niet meer in het Nederlands. Maar voor de Italiaanse zangeres Laura Pausini (27) was de aanpassing aan het marketingplan bruusk. Vóór vijf jaar sprak zij namelijk helemaal geen Engels. Na acht maanden in Los Angeles met haar manager en geliefde Alfredo Cerruti kan dat. "Ik heb ook heel bewust gewacht met het schrijven van nieuw materiaal totdat ik het Amerikaanse levensritme te pakken had en de nieuwe indrukken die ik opdeed op een Engelse manier kon interpreteren. Je moet kunnen dromen in die taal", vertelt de zangeres tijdens een korte tussenstop in Nederland. (*www.laurapausini.com* en Haagsche Courant van 16/01/2002)

Tweetalig Schiphol. Niks mis mee!

De Stichting Taalverdediging heeft scherpe kritiek op het verdwijnen van het Nederlands op de 'wegwijs'-borden op Schiphol. Nu heeft de vereniging uitleg gehad van de luchthavendirectie. Directeur drs. ing. Jan Jansen, verantwoordelijk voor passagierszaken op Schiphol: "Omdat uit onderzoek bleek dat de bewegwijzering op de luchthaven in de ogen van passagiers/bezoekers verslechterde en de faciliteiten slechter vindbaar werden, is besloten om het systeem te vereenvoudigen." Alle dubbele vermeldingen zoals 'lift/lift' en 'gate/gate' zijn verwijderd. Voor

vermeldingen die veel op elkaar lijken en die voor Nederlanders geen probleem vormen, zoals 'toiletten/toilets', 'parkeren/parking' en 'bagage/baggage', wordt alleen nog de Engelse benaming gevoerd. (De Telegraaf 02/02/2002)

Patrick, Jim, Bob, Jay en Jeremy ... Goede Nederlandstalige namen?

Het Amerikaanse Engels heeft zich als een soort groeihormoon in het Nederlands genesteld. Toenemend populaire voornamen als Patrick, Percy, Jim, Francis, Bob, Jay en Jeremy zijn een zoveelste bewijs daarvoor. Maar hoe komt het dat in het Nederlands alles mag? Waarom gebeurt dat in Frankrijk veel minder? Wat is de invloed van actieve taalpolitiek? Volgens journaliste Lo van Driel geeft de auteur van "Oneliners & Soundbites. De onstuitbare opmars van het Nederengels" helemaal geen antwoord daarop. (Uitgeverij *www.bzztoh.nl* en Provinciale Zeeuwse Courant 30/01/2002)

Berlusconi vecht tegen het Engels

Gebrekkige kennis van het Engels veroorzaakt problemen voor Silvio Berlusconi. De eersteminister wordt dikwijls slecht vertaald of ontvangt zelf slecht vertaalde teksten. De topontmoeting in Laken leverde een extra voorbeeld van taalkundige verwarring: de Nederlandse tekst, die afwijkt van de andere twee teksten (Frans en Engels, want Italiaans werd niet gebruikt) hinderde Berlusconi in zijn opzet om in de Conventie een vertegenwoordiger te doen benoemen. Berlusconi is geen nieuw slachtoffer van het taalprobleem. In 1994 was een slechte vertaling van een resolutie van het Europees Parlement de oorzaak van een schandaal in Italië: men gewaagde van de "verschrikkingen" van het fascisme en het "nazisme". Dit stond namelijk niet woordelijk in de originele Engelstalige versie. Ook de lachwekkende vertaling van de "homepage" van de regering waarop eveneens de bibliografieën van de ministers stonden, vol met stijl- en grammaticafouten, deed zijn imago geen goed. (La Stampa 26/01/2002)

De KUB wordt Engelstalig

Lezer Jan Van Geldrop is misnoegd over de pogingen van rector magnificus Frank van der Duyn Schouten van de Katholieke Universiteit Brabant (Nederland) om de invoering van het Engels op universiteiten te verdedigen. "Wat pleit er dan eigenlijk voor het Engels? De logica ontgaat mij. Het is toch mogelijk om, aan de hand van uitstekende Engelse leerboeken, colleges in het Nederlands te geven?" schrijft Van Geldrop. (Eindhovens Dagblad 22/01/2002)

Europese ministers moeten Engels kennen.

Als gevolg van ontslagen door de minister van Buitenlandse Zaken, moet de Italiaanse eersteminister een opvolger benoemen. De auteur, een bekend publicist, onderzoekt door middel van pittoreske anekdoten de redenen die hem ertoe aanzetten een minister te benoemen die Engels kent. Bovendien laat hij de diverse Italiaanse politici die tot de mogelijke kandidaten behoren, de revue passeren. (Corriere Della Sera 10/01/2002 p. 2)

Politiek kapitaal slaan uit het Nederlands

Politiek kapitaal slaan uit het verdedigen van het Nederlands willen vele politici. Vlaams parlementslid Dirk De Cock (Spirit) verdedigt zichzelf en zijn partij tegen Chris Vandenbroeke (NV-A). Volgens De Cock is Spirit wel tegen het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs. De Cock steunt zich ook op de aanbeveling van de Raad voor Taal en Letteren, een onderdeel van de Nederlandse Taalunie, de Nederlandse en Vlaamse ministers van onderwijs en cultuur. De Raad wil enkel het Nederlands als onderwijstaal in de bachelorgraad gebruikt zien. (Agentschap Belga 09/01/2002; Taalunie 23/11/2001)

PROJECTPLAN 2001/2002

Om een projectsubsidie te bekomen diende de Vlaamse Esperantobond een ambitieus plan in voor de werkjaren 2001/2002. Uit 18 door verschillende organisaties ingediende plannen werden er 9 aanvaard, waaronder dit van de VEB.

Het plan voorziet uiteraard in het verder zetten van de gewone activiteiten. Maar daarbovenop worden een aantal bijkomende initiatieven uitgewerkt. Het belangrijkste is beslist het oprichten van een communicatiecentrum in Brussel. Brussel is niet alleen de hoofdstad van ons land en van de Europese Unie, maar ook de zetel van 2855 internationale organisaties. Daar verblijven meer dan 1000 journalisten. Nergens in de wereld bestaat zulke concentratie van de internationale wereld (cfr. New York met 986 internationale organisaties).

De taalpolitiek van de Europese Unie is dubbel. Het jaar 2001 was het Europees Jaar van de Talen, met een ambitieus plan om de taal- en cultuurrijkdom van Europa te bewaren voor de toekomst en de veeltaligheid in de communicatie te bevorderen. Maar praktisch evolueren de diensten van de EU naar een beperking van het aantal gebruikte talen en zelfs naar ééntaligheid. Problemen over het taalgebruik worden zoveel mogelijk doodgezwegen. Het publiek beseft niet wat de politieke, economische en culturele consequenties zijn van deze "verborgen agenda" van beleidsverantwoordelijken. Hierover bestaan nauwelijks gegevens of studies.

Het is de ambitie van het communicatiecentrum om hierover in de eerste plaats objectieve gegevens te verzamelen. Zo werd een dossier samengesteld met meer dan 200 wervingsberichten uit 2001, waarin gezocht werd naar "native English speakers". Die berichten kwamen niet alleen van bedrijven, maar zelfs van de Europese Unie en van instanties, die gesubsidieerd worden door de Unie.

Het communicatiecentrum moet stilaan uitgroeien tot een gespecialiseerd centrum over de taalproblematiek, waar journalisten, politici en belangstellenden betrouwbare gegevens kunnen vinden. Ook op de website van onze vereniging zal die informatie te vinden zijn.

Uiteraard concentreert dit centrum zich in de eerste plaats op informatie in het Nederlands voor de Vlaamse pers. Maar geleidelijk zal die verzamelde informatie ook vertaald worden in alle talen van de EU en zeker ook van de kandidaat-leden.
Om dit plan te realiseren heeft de VEB journalist Dafydd ap Fergus aangeworven. Dafydd wil de nodige informatie vergaren en ze op een professionele manier aan media en beleidsverantwoordelijken doorspelen. Hij coördineert en begeleidt ook de vrijwilligers van de persdienst, vnl. Dan Van Herpe, Germain Pirlot, Remy Sproelants en nog een reeks occasionele medewerkers.

Een tweede belangrijk luik van het project is een voordrachtenreeks in Vlaanderen van een aantal vertegenwoordigers uit kandidaat-leden, die met autoriteit kunnen spreken over de consequenties van een toetreding tot de EU voor het taalgebruik in hun land en voor de eigen cultuur. Dit tweede luik is echter pas zinnig als de informatie over de taalproblematiek meer aandacht heeft gekregen in de media en bij de politici. Er bestaat een uitgewerkt scenario, maar met de praktische uitvoering wordt nog even gewacht.

Het centrum draait al op volle toeren. Persberichten rondzenden, brieven beantwoorden, persoonlijke contacten met politici, die zich ernstig met dit probleem willen bezighouden ... het bruist van activiteiten in Brussel. Personen, die willen meewerken kunnen best contact opnemen via e.mail: dafyddapfergus@esperanto.org.

Giften om het initiatief te steunen (met vermelding: communicatiecentrum) zijn uiteraard ook welkom (rekening nr. 402-5510531-55 of 001-2376527-06). Als we de toelating bekomen kunnen we een belastingsattest bezorgen voor giften vanaf 30 euro. Misschien zullen we niet elk punt van het projectplan kunnen realiseren. Maar er is in elk geval nieuw initiatief merkbaar!

Ivo Durwael

Tijdens de voorbije tientallen jaren zijn met de Amerikaanse (en in mindere mate Britse) films, feuilletons en muziek een groot aantal Engelse woorden zoals *thriller*, *science-fiction*, *live* en *concert* de Nederlandse taal ingeslopen. Dit werd echter nauwelijks opgemerkt omdat dit fenomeen zich tot nog toe zeer geleidelijk voordeed. Maar nu we middenin het technologie- en internet-tijdperk leven, wordt onze taal letterlijk overspoeld door Engelse termen en uitdrukkingen, terwijl er meestal een zuiver Nederlands volwaardig alternatief voor bestaat.

In de vorige eeuw waren Franse woorden mode; Frans is de taal van de burgerij geweest en Franse termen gaven bijgevolg een zeker *cachet* of *standing* aan *etablissementen* en was *chique*. In de Middeleeuwen werden Latijnse termen vooral ingeburgerd door geleerden. Tegenwoordig zijn er daarvan weinig overgebleven, en sommigen daarvan zien we eerder geschreven dan gesproken (zoals *c.q.*, *d.d.*, *l.s.*). Andere worden nog gebruikt uit traditie (zoals *ad fundum*), om geleerd te klinken, *etcetera*.

Nu zijn het de Engelse woorden die modern of *hip* bevonden worden, meestal ook omdat ze kort en krachtig zijn. Neem bijvoorbeeld *sorry* ipv. *verontschuldiging* of *excuseer* uit het Frans. Al te vaak worden Engelse termen klakkeloos overgenomen uit de wereld van techniek, media en reclame zonder eerst na te gaan of er een Nederlands alternatief voor bestaat, of zonder de moeite te doen er één te zoeken.

Lang niet iedereen is hier tevreden over. Ondertussen bestaan er in Nederland al 3 verenigingen die zich voornamelijk tegen *nutteloos Engels* verzetten en woordenlijsten met alternatieven samenstellen.

1. De Bond tegen Leenwoorden (BTL)
www.geocities.com/SoHo/Den/7522/

De Bond tegen Leenwoorden werd omstreeks 1994 in Veenendaal opgericht door F. Valkenburg en A. van Bruggen, destijds middelbare scholieren. Deze bond wil alle vreemde woorden vervangen en grijpt hiervoor zelfs terug naar Middelnederlandse woorden, die slechts enkelingen zullen kennen, zoals *varuw* ipv *kleur*, *weeg* ipv *muur* en *kadem* ipv *kamer*. Verder noteren we *boekstaaf* in plaats van *letter* (omwille van de Franse herkomst *lettre*) en *barnsteenkracht* in plaats van *electriciteit* (Gr. elektron = barnsteen). Een goed gevonden alternatief - een beetje gemaakt volgens de regels van het Esperanto - is *ingezinning* ipv *adoptie*.

Ook voor de maanden wordt teruggegrepen naar de oudere namen: januari, februari, maart worden respectievelijk Louwmaand, Sprokkelmaand, Lentemaand, enzovoort. Ook de sterrenbeelden (Geketende Maagd ipv Andromeda) en de chemische elementen (leemeer ipv aluminium) moeten eraan geloven.

De BTL kunnen we dus niet beschuldigen van slechts half werk te verrichten. Ook al lijken de bovenstaande alternatieven enigszins overbodig en de communicatie niet echt te verbeteren. Maar laten we nu maar eens kijken naar de alternatieven voor moderne leenwoorden. Een *digitale camera* is een *getalmatige beeldvester*, en voor een *computer* wordt *rekentuig* voorgesteld. (Zie onderstaande tabel voor een verdere vergelijking van de alternatieven voor tien Engelse termen, voorgesteld door drie verschillende verenigingen. Daaruit mag je zelf de meest geschikte kiezen en gebruiken. De tijd zal moeten uitwijzen hoe de verdere evolutie zich zal afspelen.)

2. Stichting Natuurlijk Nederlands (SNN)
www.vvb.org/anglowaan/

Deze vereniging spitst zich duidelijk toe op alternatieven voor Engelse leenwoorden, zoals reeds blijkt af te leiden uit het adres van de webstek *anglowaan*. Haar doel is tweezijdig: ten eerste willen ze bij taalgebruikers een bewustwording op gang brengen van de mogelijkheden van het Nederlands: het hóéft niet in het Engels. Ten tweede bieden ze met deze lijst een hulpmiddel voor taalgebruikers die zoeken naar Nederlandse alternatieven voor veelgebruikt

of nieuw Engels, waarmee het hopelijk tot een standaardwerk uitgroeit voor de bewuste taalgebruiker.

De Stichting Natuurlijk Nederlands biedt momenteel een *Woordenlijst onnodig Engels* aan met 600 ingangen, maar volgens de webstek wordt er gewerkt aan een woordenboek met 1000 alternatieven.

Deze vereniging is minder radicaal dan BTL en laat het functioneel gebruik van Engelse woorden toe. Ze legt zich ook neer bij de reeds ingeburgerde *baby* en *computer*, die zelfs niet in de lijst *600 x liever Nederlands* opgenomen zijn. Zoals de webstek vermeldt: "wij zijn niet tegen leenwoorden, alleen tegen het eenzijdig en overmatig gebruik ervan".

De woordenlijst geeft verassend veel anglicismen waar Nederlandse woorden voor bestaan. Gewoon vertalen voldoet, zoals voor *access, beauty, body, match*, enz. Voorts zijn er soms ook grappige woorden, die eigenlijk Zuid-Afrikaans aandoen en juist door hun komisch karakter wel ingang zouden kunnen vinden. Enkele voorbeeldjes (raad zelf de betekenissen maar;oplossingen aan het einde van dit artikel): botsballon, spierkweker, geboortegolf, hengstenbal, vulvoer.

De woordenlijst van SNN is kleiner dan die van BTL. Op haar webstek staat een lijstje van leenwoorden (o.a. *aftershave, blues, graffitti, high-five, lady-killer*) waar ze nog alternatieven voor zoekt. Je mag ze steeds contacteren via <*onnodig-engels@altavista.net*>. Ook indien je betere alternatieven vindt voor woorden die reeds in de lijst opgenomen zijn.

3. Webstek voor taalverrijking

www27.brinkster.com/taalverrijking/

Deze webstek wil je laten beseffen dat het verengelsen van onze taal aanziensbelust en meeloperig is, terwijl we door de ogen van een Amerikaan of elke andere buitenlander buitengewoon droef overkomen. Met een grootscheepse verengelsing van de woordenschat zal het Nederlands de uitstraling krijgen van een amateuristisch satelliettaaltje voor quasi-internationale meelopers. De ware internationalist kent de waarde van zijn eigen en andermans taal, en gooit die niet zomaar weg. Bovendien, omdat de internationalist toch al heel goed Engels spreekt, snapt hij niet waarom hij of zij de eigen taal er ook nog eens mee zou moeten volstouwen.

Ziezo, dit is in het kort de idee achter deze webstek. Ook hier is een woordenlijst te vinden

anglicisme	1. BTL	2. SNN	3. Taalverrijking
airbag	botsbuidel	botsballon	stootkussen
browser	webverkenner	webverkenner	afzoeker, loerder
computer	rekentuig, rekenaar	-	geteller, taluw, beeldwerker
digitale camera	getalmatige beeldvester	-	getellig beeldvester
downloaden	neerladen, afladen	binnenhalen	binnenladen
floppydisk	toogschijf	schijfje	zwikschijfje
homepage	thuisblad	thuispagina	webblad
surfen	webzeilen	webstruinen, netzwerven	webzwerven
update	-	actualisering; bijgewerkte versie	verhuidiging
walkman	muziekmaat	-	draagdeuner
website	webstek, webblad	webstek, weblocatie	webstek

Tabel: anglicismen en voorgestelde leenwoorden

met *evenwoorden* (niet: *alternatieven*); opgesplitst in woorden uit het Engels en woorden uit andere talen wat soms het opzoeken bemoeilijkt. Ook hier een klein kwisje (zoek de meer gebruikte 'Nederlandse' woorden): *steunvel, bloemwol, roeswater, zwoegspel, spoelzetel, veegvel* - eigenlijk meer om aan te tonen dat ook met deze *evenwoorden* de communicatie tussen de mensen niet echt zou verbeteren. (Oplossingen eveneens aan het einde van dit artikel.)

4. Ampzing

www.ampzing.nl/

Ampzing, opgericht Anno 2001, lijkt zich meer toe te spitsen op een jonger publiek en/of wil een ludieke strijd voeren tegen de verengelsing en doet dit aan de hand van een tekenverhaal (geen stripverhaal!). De naam AMPZING komt van een dominee Samuel Ampzing die rond 1600 in Haarlem leefde en in die tijd zich ergerde aan het buitensporig gebruik van leenwoorden in onze "Nederlandsche" taal.

Deze vereniging klaagt het overmatig gebruik van Engelse leenwoorden aan, maar geeft geen alternatieven. Die kan je natuurlijk wel via de andere webstekken in dit artikel vinden. Een onderdeel van deze webstek leidt - via omwegen - naar het onderstaande adres; de webkoppeling heet *omgekeerde wereld* en toont een lijst van oorspronkelijk Nederlandse woorden die zelf neologismen (ofte nederlandismen) zijn in andere talen. Het bekijken waard:
home.hetnet.nl/~xxx36/id31.htm

Lode Van de Velde

oplossingen reeks 1:
air bag, body builder, birth wave, bachelor's party, junkfood

oplossingen reeks 2:
karton, katoen, alcohol, sport, wc, wc-papier

Eén van de prenten waarmee Ampzing het overmatig gebruik van Engelse leenwoorden aanklaagt.

OPROEP :
Het Esperanto-centrum te Antwerpen heeft dringend behoefte aan iemand met kennis van informatica om enkele - voornamelijk - software problemen op te lossen. Zonder deze problemen zouden de medewerkers efficiënter kunnen werken, wat het centrum veel rendabeler zou maken. Paul Peeraerts, directeur van het centrum, de enige die voldoende van computers afweet, is reeds overbelast en kan telkens slechts voorlopige oplossingen bieden. Daarom zoeken we een vrijwilliger die eens een handje wil uitsteken om samen met de medewerkers de problemen te bekijken en ze advies te geven.

Ivo Durwael

Na zoveel maanden brengen we weer eens een bladzijde etymologie. Daarna komt het actuele probleem van de globalisatie aan de orde en in verband hiermee een interessante opmerking over de internationale taal.

TUTMONDIGO / TUTMONDIĜO

Wist U dat alle woorden uit volgend lijstje onder elkaar verwant zijn doordat ze alle van éénzelfde Indo-europese stam afstammen? Alfabetisch ziet de familie er zo uit:

baldaŭ baleno balgo balono baloti bilardo blovi boli bovlo budĝeto bulo bulbo buleo buljono bulko falango faluso flaĝoleto fluto inflacio (+ deflacio) sufloro

*De gerecontrueerde oerstam is *bhel-, met als varianten de vorm *bhl- en de uitbreiding *bhelgh-*
De toelichting 'uit het Grieks, uit het Latijn' enz. betekent natuurlijk niet dat de Esperanto woorden rechtstreeks uit die talen zijn ontleend, maar wel dat de woorden waarvan ze afgeleid zijn teruggaan op woorden uit de genoemde talen.

In onderstaande tabel werden diezelfde woorden naar hun oorsprong gerangschikt. Hierbij zijn volgende afkortingen gebruikt:
***eng**: Engels; **it**: Italiaans; **fr**: Frans; **GM**: Gemeengermaans; **gr**, **GR**: Oudgrieks; **I-E**: Indo-europees, Indo-germaans; **KELT**: Keltisch; **lt**, **LT**: Latijn; **ohd**: Oudhoogduits; **LA**: Slavisch.*
Het teken < betekent 'ontstaan uit', een sterretje duidt een theoretische reconstructie aan.

uit het Grieks		
falango (falanx; vinger- of teenkootje), vgl. lt phalanx < gr phalanx (blok, stam, slagorde)	GR	
baleno (walvis) vgl. fr baleine, it balena, lt balaena <---------gr phallaina (walvis)	phal-	
faluso (fallus) vgl. lt phallus <---gr phallos (penis)		
misschien **bulbo** (bol van plant) vgl. lt bulbus (bol[gewas], ui) < -----gr bolbos (ui)		
uit het Latijn		
boli (koken) vgl. it bollire <--lt bullire (koken)		I-E
bulo (kluit, bal) < fr boule <---------------lt bulla (lucht-, waterbel; rond voorwerp)	LT	*BHEL-
buleo (pauselijke) bul (=decreet) < laat lt. bulla (bolvormig zegel aan oorkonde)	-bul-	(zwellen)
buljono (bouillon) < fr bouillon < ---------------------------------------lt bullire (koken)		
uit het Germaans		
baldaŭ (weldra) <--------------------------ohd bald (moedig, vgl. eng bold, ndl boud)		
bilardo (biljart) < fr bille (knikker) < ---------------------frankisch bikkil (dobbelsteen)	GM	
bovlo (kom, schaal) < eng bowl < ----------------------------------oudengels, ohd bolla	-bal-	
baloti (stemmen, kiezen) < eng ballot	-bol-	
< it ballotto (bolletje om te stemmen) < it palla/balla < ogm *balla (pak)		
balono (ballon) < it dial ballone		
uit het Slavisch	SLA	
bulko (broodje) Russisch, Pools bulka? Jiddisch bulke?	-bul-	

uit het Latijn		
inflacio, deflacio < ---lt inflare (inblazen)		
sufloro (souffleur) < ---lt sufflare	LT	I-E
(opblazen) **flaĝoleto** (flageolet) < --------------------12de eeuws fr flajol < volkslatijn *flabiolum	-fla-	*BHL-
fluto (fluit) < provençaals flaüte < klanknabootsing, naar analogie met de vorige?		
uit het Germaans	GM	
blovi (blazen) < -------------eng blow < gm stam *blê-, verwant met lt flare (blazen)	-ble-	

uit het Keltisch	KEL	
budĝeto (budget) < fr bougette < bouge (leren zak) < lt bulga < keltische oorsprong	T	I-E
uit het Germaans		*BHELGH-
balgo (balg), vgl. eng belly (buik), bellows (blaasbalg)	GM	

N.B. De Griekse vormen phalanx, phallaina en phallos, met aangeblazen 'p', verklaren waarom in de i-e stam 'bh-' werd gereconstrueerd en niet eenvoudig 'b'. De uitspraak van deze 'ph' evolueerde later tot 'f'

TUTMONDIGO / TUTMONDIĜO

De volgende losse zinnen zijn ontleend aan de tekst van een voordracht die s-ano Ronald J. Glossop gehouden heeft op de 35ste ILEI-Konferenco en die verschenen is in het nummer 2001-4 van de "Internacia pedagogia revuo". Het thema was 'Pri nova epoko'. (de onderverdeling is van mij).

Naciismo.

1) La moderna **erao** de nia homara historio komenciĝis per la **industriigado.** (...)

2) La potencaj **industriigitaj nacioj-ŝtatoj** uzis sian superan povon por venki aliajn landojn (...). **3)** Naciismo iĝis tre grava motivo por militoj inter diversaj landoj. (...)

4) Efektive oni povas **priskribi** la 19an jarcenton kiel la eraon de naciismo.

Internaciismo

5) Tamen dum la 19-a jarcento evoluis ankaŭ nova tendenco krei internaciajn organizaĵojn (...).

6) Dum la 20-a **jarcento** tiu inter-naciismo havis ĉiam pli da influo, eĉ se ĝi estis ankoraŭ konstante **kontestata** de naciismo (...).

7) Post la Dua Mondmilito oni kreis la **Unuiĝintan Naciaron** (1945) por **anstataŭigi** la malaperintan Ligon de Nacioj.

8) La transiro de internaciismo al Terglobismo.

(...) ni komencas vivi en **tergloba komunumo**.

9) Ni moviĝas **preter** tiu inter-naciismo, kie la landaj registaroj ĉiam estas **perantoj** inter la homoj de diversaj landoj. (...)

10) Evoluas nova speco de mondo, kie individuaj homoj de malproksimaj lokoj **interagas** rekte unu kun la alia **senrigarde naciecon**. (...)

11) Ne ĉiuj konscias pri la grava diferenco inter 'inter-naciismo' kaj **'terglobismo'**. Fakte, multaj personoj ankoraŭ uzas tiujn **terminojn sendistinge**. (...)

12) La Unuiĝinta Naciaro estas bona ekzemplo de inter-nacia organizaĵo. (...) La landaj registaroj **celas** ĉefe **antauenigi** tion, kio estas bona por sia propra nacio-ŝtato. La **bonfarto** de la tutmonda komunumo estas por ili nur duaranga afero. (...)

13) Tergloba politika organizaĵo por la tergloba komunumo devos esti ne **konfederacio** kiel estas la Unuiĝinta Naciaro sed demokrata monda **federacio** por la individuaj homoj de la mondo (...).

14) Tia federala sistemo ĉe la tutmonda **nivelo limigos** ankaŭ la influon de la malmultaj potencaj landaj registaroj, kiuj povas **superregi** la ekzistantan internacian sistemon. (...)

15) En la kunteksto de ĉi tiu diskuto pri la **transiro** de inter-naciismo al terglobismo mi opinias, ke vi komprenos kial mi **oponas** la ideon nomi Esperanton la "inter-nacia lingvo," malgraŭ la fakto, ke Zamenhof mem uzis tiun esprimon por ĝi antaŭ multaj jaroj.

16) Sekve, mi (*la aŭtoro*) opinias, ke ni ĉiam devus **aludi** al Esperanto ne kiel la 'internacia lingvo' sed kiel la 'tergloba lingvo' aŭ 'la tutmonda' lingvo.

Komentoj kaj demandoj.

1) la **erao** (era, jaartelling, tijdperk), Zamenhof. schreef ook 'ero' (mogelijke verwarring met 'la ero' = het deeltje).

Esperanto heeft een hele reeks woorden op -ao, waaronder de voornaamste:

a	arao	f	mokao
b	babao	g	mulao
c	damao	ĝ	raĵao
ĉ	firm(a)o	h	sagao
d	kuracao	ĥ	tremao
e	inkao	i	vilao

Kunt u ze allemaal vertalen? (solvoj enfine!)

2) nacioj-ŝtatoj

Twee nevengeschikte naamwoorden. Bij 'nacio' denkt men eerst aan het volk, bij 'ŝtatoj' aan een staatsgezag. De volgorde kan soms invloed van de moedertaal verraden, b.v. in 'membroj-ŝtatoj' (Ndl. 'lidstaten') en 'ŝtatoj-membroj' (Frans 'états-membres').

La **potencaj** industriigitaj nacioj-ŝtatoj uzis sian superan **povon** ... Middelkoop: potenco macht / povo macht, vermogen.

3) Naciismo. Zamenhof gebruikte ook 'nacionalismo': 'La nacionalismo de gentoj (volksstammen) premataj (onderdrukte) estas multe pli pardoninda ol la nacionalismo de gentoj premantaj.'

4) Priskribi: beschrijven, preskribi: voorschrijven.

5) tendenco krei internaciajn organizaĵojn.

io, nenio, ilaro **por** manĝi (doel, celo),

ideo, plano, intenco, motivo manĝi ion (geen doel maar omschrijving),

tempo (por) manĝi ion (randgeval)

6) inter-naciismo: de auteur gebruikt een deelteken om de betekenis extra te betonen.

Kontestata de: betwist door.

7) Unuiĝinta Naciaro, malaperinta Ligo. Ook Unuiĝintaj Nacioj (UNo). Moeilijke vormen: unuiĝintaj = die zich verenigd hebben (ze waren actief), unuigitaj: die verenigd werden (ze waren passief).

*la **malaperinta** Ligo: de verdwenen liga ('aperi' is altijd actief, men kan niet door iets of iemand 'verdwenen worden'!).*

Een vuistregeltje:

-**inta** = het vermelde is actief, doet het zelf	-**ita** = het vermelde wordt zo en zo gedaan of gemaakt

Anstataŭigi: dikwijls verward met 'anstataŭi'. Vgl.

anstataŭi vervangen, in de plaats komen, <u>zijn</u>	**anstatataŭigi** 'doen vervangen', in de plaats <u>zetten.</u>

8) la **tergloba komunumo**: de mondiale gemeenschap. **Komunumo** is ook 'gemeente'. La **komuna saĝo** (het gezond verstand) estas:

la kapablo distingi ... almenaŭ **tiom,** ... povas ĉiu ajn ...	veron de malvero, **kiom** (in zoverre) normala homo (PIV).

Testu vin! Rediru la difinon kaŝante alterne unu kolumnon!

Vertaal letterlijk en geef een Nederlands ekwivalent:

Malfeliĉo komuna estas malpli premanta[z].

9) Ni moviĝas **preter** tiu inter-naciismo...= ni evoluas preter ... we evolueren verder dan die..., die ... voorbij.

Peranto: tussenpersoon, **Peri**: bemiddelen. N.B. **perei**: omkomen, vergaan. Helpi iun senpere = helpi iun rekte: iemand rechtstreeks helpen.

10) Nova speco: een nieuwe soort. N.B. Biologische soort: **specio**. La evoluo de la specioj (Darvino). **interagas** rekte unu kun la alia: handelen rechtstreeks onder elkaar.

Senrigarde naciecon: zonder te letten op. 'Senrigarde + accusatief' is gebouwd naar het model 'rilate iun, ion'. Kent u ook deze: *inclusief dat; wat dat betreft; met betrekking tot dat; in weerwil daarvan*? (solvoj enfine!)

11) termino: vakterm. N.B. termijn =
a) (tijd) tempospaco, templimo,
b) (gedeeltelijke betaling) partopago.

Sendistinge uzi: zonder onderscheid gebruiken

12) La landaj registaroj **celas** ĉefe...
la celo: het doel, vgl. Duits das Ziel.
Celi: mikken op, ten doel hebben, bedoelen.
Traduku (solvoj infine): Doelmatige middelen gebruiken. Doelloos door de stad zwerven. Voor wie is die zinspeling bedoeld?
Celas **ĉefe**...: sinonimoj?
precipe, antaŭ ĉio, ook: aparte, speciale.
Antaŭenigi = igi antaŭen, vooruit doen gaan.
'por **sia** propra nacio-ŝtato': wat dunkt u van het gebruik van *sia* in deze bijzin?
duaranga: tweederangs; nog erger: lastranga, lastranga butiko: winkel van laag allooi. Vgl. **lastvice sed ne lastrange,** mooie vertaling van het Engelse 'last but not least', het (de) laatste maar niet het (de) minste.

13) Konfederacio / Federacio: diferenco?

14) Ĉe la tutmonda **nivelo**: op het mondiaal (mundiaal) niveau (nivo). N.B. Alle voorbeelden in PIV hebben **'sur** la nivelo'. Vertaal:
Het gebruik van het E° plaatst alle sprekers op hetzelfde niveau. Het niveau van het levensonderhoud. Het waterpas van de metselaar.

Superregi: overheersen.

15) La transiro de ... al... de overgang van ... tot... Kial mi **oponas la ideon**... waarom ik mij verzet tegen...

nomi Esperant<u>on</u> la internaci<u>a</u> ling<u>vo</u> = nomi ion io, nomi iun iu aŭ io. Vgl. trovi la vinon bona, manĝi sian supon malvarma, farbi la ruĝan muron blanka. Vgl. ook (einde van een uiteenzetting): Estimataj Gesinjoroj, mi ĵus nomis Esperanton, la internacian lingvon (bijstelling, apozicio, duidelijk hoorbaar aan de rust op de plaats van de komma).

16) Tutmondigo / Tutmondiĝo of: hoe een achtervoegsel een levensfilosofie uitdrukt. Met -igo stelt men de globalisatie als het resultaat van een keuze voor, met -iĝo als een natuurlijke, automatische verschijning.

MEN SCHRIJFT ONS

De heer Wernik zoekt een gepaste vertaling voor 'drug(s)' en 'rollater'. De heer Haadsma is niet tevreden over Middelkoop 'zich ontfermen over' = 'kompati' en mist aldaar 'deelnemen in / aan'. Hierover in de volgende aflevering!

VERTAALOPGAVE

Zuidafrikaanse taalpareltjes:
Winduit naast een warnpatat in de moltrein (2)
(De Standaard 13-10-1989)

Uit het Nasionale Woordeboek, de dikke Van Dale van het Zuidafrikaans, Nasionale Opvoed-kundige Uitgewery Beperk, (Nasou Beperk) in Kaapstad.
(N.B. Ten behoeve van de nederlandsonkundige lezer moet eerst het woord of de uitdrukking woord voor woord weergegeven worden en dan de verklaring vertaald worden.) Eerst een voorbeeld:

lekker is 'n vinger lank: (bongusta longas unu fingron / je unu fingro) zingenot is van korte duur (volupto ne daŭras longe). **vlagswaaier:** agressieve patriot. **vlooifliek**: cafébioskoop van barslechte kwaliteit. **voel-voel loop**: al tastend in het duister gaan. **voetjie-voetjie speel**: elkaar heimelijk met de voeten (onder de tafel) aan-raken uit verliefdheid.
voetpunt: tegenovergestelde van toppunt.
vonkelwyn: fonkelwijn, champagne.
voorbok: bok die kudde schapen leidt; "de voorbokke van die party": partijleiders.

voorspooksel: voorbode van naderend onheil.
vroeg-vroeg: zeervroeg. **vrybrief**: minnebrief.
vuurhoutjie: stekje.
vuurmaakplek: plaats waar vuur kan gemaakt worden, haard. **"Bo kant my vuurmaakplek"** : boven mijn begripsvermogen.
wag-'n-bietjieboom: soort acacia met scherpe dorens, dus: wacht een beetje voordat je hem aanraakt.
op die wapad syn: op het wagenpad zijn, op reis of zonder vaste verblijfplaats.
wegholoorwinning: gemakkelijke overwinning omdat de vijand wegholt.
wentelvlug: vlucht van ruimtetuig dat wentelt om de aarde.
wildewragtig: woesteling, zeer lelijk mens.
een **windsak** is een grootsprakerig mens; de windzak die rnen op vliegvelden ziet, is in het Zuidafrikaans een windkous.
wipmat: trampoline.
witvoetjie soek: zich zeer kruiperig gedragen.
vol woema wees: vol ijver en doorzettingsvermogen zijn.
wolhaarpraatjies: loze geruchten.
van iemand wors maak: iemand verpletteren, er worst van maken.
ysterklou in die grond slaan: zo hard weglopen dat de afdruk van de hoefijzers in de grond staat.

ANTWOORDEN EN UITWERKINGEN

Tutmondigo: SOLVOJ

1) Vertaling van de woordjes op -ao.
arao ara (papegaai, papago), babao rumtaartje met krenten, damao damhert, firm(a)o firma, inkao Inka, kuracao curaçao (likeur), mokao mokka, mulao molla, raĵao radja, sagao sage, tremao trema, deelteken, vilao villa.

8) Ongeluk dat gemeenschappelijk (gedeeld) is, is minder drukkend. Gedeelde smart is halve smart.

10) inclusief dat inkluzive tion (de tio), wat dat betreft koncerne tion (al tio), met betrekking tot dat rilate tion (al tio), in weerwil daarvan spite tion (al tio).

12) Uzi laŭcelajn rimedojn. Sencele vagadi tra la urbo. Kiun celas tiu aludo?
Si, sin, sia enz. moeten op het <u>onderwerp</u> van de zin slaan, in deze bijzin is dat 'kio' terwijl de 'landaj registaroj' bedoeld worden! I.p.v. 'sia' moet hier dus 'ilia' staan.

13) Konfederacio Federacio asocio de apartaj ŝtatoj sendependaj sed kunigitaj por difinitaj komunaj celoj.: grupiĝo de ŝtatoj konsistiganta apartan internacian unuon.

14) La uzado de Esperanto metas ĉiujn parolantojn sur la saman nivelon. La nivelo de la vivteno. La nivelilo de la masonisto.

VOORBEELDUITWERKING VAN VORIGE VERTAAL-OPGAVE

Winduit naast een warmpatat in de moltrein (1)
(De Standaard 13-10-1989)
Ĉu eblas ankoraŭ unu tutlasta fojo?
(waarbij 'fojo' onderwerp is van 'eblas'. Ook mogelijk maar minder duidelijk wegens ontbreken van een uitgedrukt onderwerp: 'Ĉu eblas ankoraŭ unu tutlastan fojon?', waar 'unu tutlastan fojon' bepaling van tijd zonder voorzetsel is).
Kiel lasta ulo en la vico? (Por fini la vicon?) Ĉar verŝajne ne ekzistas klarigaj vortaroj, per kiuj la plezurleganto (eigen maaksel!) tiom ofte ekridas, kiom per la Nasionale Woordeboek, la dika (ampleksa) Van Dale de la afrikansa, kies sepa, reviziita eldono aperis en decembro pasintjare (pasintan jaron en decembro) ĉe la Nasionale Opvoedkundige Uitgewery Beperk (Nasou Beperk) en Kaapstad. Ek do!
traak-my-nieachtigheid: (ne-tuŝas-min-eco) indiferenteco. **tiermelk**: (furioz-lakto) estas bran-do.
tierwyfie: (furioz-virino) estas ege malbona kaj batalema virino aŭ knabino, kiu do kapablas abunde furiozi.
tjou-tjouspul: (? - aĵo) miksaĵo; ankaŭ malforta ulo, kompatinda, mizera ulo.
trapsoetjies: (paŝas - delikate) kameleono, ege singarda homo. **tromp-op**: (rostro-supren) rekta, agresema kiel elefanto.
tropsluitertjie: (grego-fermanta-uleto) post-veninto; 'trop' estas 'aro, bando'.
tweegat- aŭ **tweestertjakkals**: (du-postaĵoj- (aŭ) du-vostoj- ŝakalo) homo, kiu ŝanĝas sian opinion, kiam li profitas el tio.
nie onder 'n uil uitgebroei nie: (ne-sub-strigo-elkovita-ne) ne tiom (tiel) stulta, kiom (kiel) li aspektas.
uitskotwinkel: (forĵetindaĵo-vendejo) vendejo, kie oni vendas mankhavajn aĵojn.
vaartboggel: (rapido - ŝvelaĵo / ĝibo) trafikbremsilo
Middelkoop: trafiksojlo; mi preferas 'trafikbremsilo' (pli altigita transversa parto de la ŝoseo, kiu bremsas la rapidon).
hy het nie al sy varkies in die hok nie: (li ne havas ĉiujn siajn porketojn en la porkejo ne) li ne estas mense tute normala (li ne havas la kvin sensojn).
vatterig: (prenema, kaptema) iu, kiu estas aŭ ŝtelema aŭ tuŝema.
verneukbeentjie: (trompi-osteto) osteto en la kubuto, (kie, ĉe puŝo kontraŭ io, sentiĝas kvazaŭ elektra skuo).
warmpatat: (varma-terpomo) arda knabino.
winduit: (vento-el) senspira, senspira pro bato /frapo en la vizaĝo.
O jes: **'moltrein'** (talpo-trajno) estas subtera trajno aŭ metroo. En tia vi prefere faru dormeton (*een uiltje knip* = kapti noktopapilion, fari dormeton) ol konduti / iĝi prenema ĉe **waspop** (vakso-pupo= bela junulino kun senesprima vizaĝo). Tio estas ne nur pli bonmaniera sed povas ankaŭ preventi, ke vi iĝu senspira, se ŝi montriĝas / sin senmaskigas kiel **warmpatat** (varma terpomo) arda junulino.
(La titolo: 'Perdi sian spiron apud arda junulino en la metroo')

Uitwerking van opgaven, vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen: Emiel Van Damme, Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal

ANGLICISMEN OVER DE GRENZEN.

Anglicismen vormen niet enkel in het Nederlands een probleem. Ook andere Europese landen hebben te kampen met de toenemende verengelsing. Het BBC-nieuws berichtte op 11 januari 2001 van een door intellectuelen gevoerde campagne in Griekenland, tegen de corruptie van de Griekse taal, voornamelijk door het internet en het "computerees".

Duitsland

Ook hier zijn meerdere verenigingen actief tegen de *Anglizismen* in de taal. Eén ervan is het **Verein Deutsche Sprache** (Vereniging Duitse Taal) die een zeer interessante webstek opgezet heeft (*www.vds-ev.de/*), met maar liefst 26 verschillende argumenten voor en tegen het zogenaamde *Denglish* (Duits-Engels).

Argumenten zijn o.a.:

- we willen een zuivere taal;
- ieder mag voor zich uitmaken welke woorden hij/zij gebruikt;
- Engelse uitdrukkingen zijn kort en krachtig;
- Denglisch is multi-kulti, dus is het goed;
- Engelse woorden in het Duits maken de Duitse taal modern.

De webstek is professioneel opgezet, met literatuur, persberichten, en een uiterst omvangrijk alternatieven-woordenboek van maar liefst 142 bladzijden lang! (*vds-ev.de/denglisch/anglizismen/anglizismenliste.pdf*)

Frankrijk

Reeds in 1964 heeft Rene Etiemble, professor vergelijkende literatuur aan de universiteit van Sorbonne, het boek *Parlez-Vous Franglais?* gepubliceerd, een woordenboek van Franse alternatieven voor Amerikaanse termen. Hij verzocht zelfs om boetes in te voeren tegen "Amerikaanse aanbidders". Hij zei: "De Franse taal is een schat. Haar schenden is een misdaad. Tijdens de oorlog werden mensen gedood wegens verraad. Ze zouden gestraft moeten worden wegens het degraderen van de (Franse) taal."

De Academie Française (*www.academie-francaise.fr*) waakt duidelijk over de neologismen in de Franse taal. Vanaf 1972 zijn ministriële commissies van terminologie en neologismen samengesteld. Zij dienen om franse termen te vinden of zelfs te creëren om buitenlandse woorden te vermijden, alsook om nieuwe termen voor nog onbenoemde zaken te vinden. Men zegt niet langer *tie-break* maar *jeu décisif*, *baladeur* vervangt *walkman*, *logiciel* komt in de plaats van *software*, etc.

Volgende website (*www.dicosdor.com/lavie/franglais/*) vol informatie over de franse taal, heeft uitgebreide fiches opgesteld over een 72-tal leenwoorden - zie voorbeeld hieronder - met de herkomst, alternatieven en vaak ook het jaar waarin het woord voor het eerst verscheen.

E-mail

Nom masculin
Pluriel: des *e-mails*
Domaine: informatique.
Sens le plus courant: adresse, courrier électronique (sur Internet).
Vient de l'abréviation de l'anglo-américain *electronic-mail*, courrier électronique.
Recommandations officielles: *mél* (abréviation du *français messagerie électronique*), *adresse de courrier électronique ou adresse électronique, courrier électronique, message électronique.*
Notre recommandation: tendre de plus en plus à utiliser la graphie francisée *mél*. On trouve chez les Québécois, et aussi chez les Belges, le terme *courriel*.

Skandinavie:

Ziehier een woordenlijst Engels/Faroe/Deens: (*www.fmn.fo/listar/teldord/teldord-e-f-d.htm*)
In IJsland is (*www.geocities.com/nyyrdasmidja/*) de moeite van het bezoeken waard. Deze webstek heeft ook een Engelse versie en is duidelijk tegen alle Engelse invloeden in de taal, zonder een blad voor de mond te nemen.
De Norsk spräkräd (Noorse taalraad) richt zich ook tot scholen om iets te doen aan het Anglo-Norsk, met oefeningen op het web en de mogelijkheid om kant-en-klare lessenpaketten aan te vragen. Zie: *www.sprakrad.no*.

Lode Van de Velde

GEEN ZWANENZANG

Onlangs stak weer het probleem van het taalgebruik in de universtaire opleiding de kop op. Naar aanleiding daarvan had Knack (13 februari 2002) een interview met Abram de Swaan. Hoewel hij geen medestander van het Esperanto is, geeft hij in het interview toch een zeer genuanceerd beeld over de positie van het Engels en de invloed ervan op het Nederlands.

De Swaan stelt dat het Engels zijn positie te danken heeft aan enerzijds het feit dat de scholingsgraad enorm is toegenomen. 90% van de jongeren krijgt nu een middelbare opleiding. In de zestiger jaren was dat nog maar een goede 40%. Verder is het ook zo dat ondanks de neergang van de Europese talen na de tweede wereldoorlog, het Engels daaraan ontsnapte, omdat die taal ook in Amerika wordt gesproken. Overwinning; handel en bekering blijken de succestroeven van een taal te zijn. Hoe meer mensen een taal spreken, des te meer mensen zullen zich erdoor aangetrokken voelen.

Anderzijds schaart hij zich wel degelijk aan de kant van het Esperanto, wanneer hij de mythe van het Engels als "gemakkelijke taal" doorprikt. De spelling is on-voorspel-baar en de grammatica moeilijk. Maar het Engels heeft een bij uitstek proletarisch imago, in tegenstelling tot het Frans dat door en door burgerlijk lijkt te zijn. Hij ziet echter ook geen dreiging uitgaan van het Engels voor de andere talen van Europa. Hoewel de nationale talen - die hij "kunsttalen" noemt - zich sterk identificeren met een natie en uiteindelijk door de naties in stand worden gehouden, is elke taal in wezen een levend organisme dat leeft en verandert en van streek tot streek andere vormen aanneemt. Er dreigt geen gevaar, tenzij we beginnen te sleutelen aan de manier waarop taal wordt ovegedragen. Indien het Nederlands geen onderwijstaal meer zou zijn, dan zou het wel eens snel kunnen verdwijnen. Als Vlamingen verwondert die stelling ons niet. Tenslotte is het Nederlands in Vlaanderen ternauwernood aan de dood ontsnapt.

De Swaan ziet trouwens ook geen reden om het Engels als onderwijstaal in te voeren. De bewering dat dissertaties enkel gelezen worden als ze in het Engels zijn gesteld, veegt hij van tafel. Enerzijds beheersen veel academici het Engels niet voldoende om er genuanceerd in te schrijven. Anderzijds worden dissertaties eigenlijk nauwelijks gelezen. Artikels in vaktijdschriften zijn echter wel belangrijk... en die moeten dan weer wel in het Engels, aldus De Swaan.

Controversieel is hij ongetwijfeld in zijn stelling dat Europa naar twee werktalen moet evolueren. De Duiters raad hij daarbij aan af te zien van hun taaleisen, omdat anders ook Spanjaarden en Italianen nooit zullen afzien van hun taal. Vreemd dat hij enkel de Duitsers daarop aanspreekt. Ligt daaraan een nog altijd niet verwerkte wereldoorlog ten grondslag? Wij durven een Nederlander daarvan verdenken. De vraag is wel waarom Britten en Fransen niet van hun taal moeten afzien... de pertinente vraag die het Esperanto wel stelt.

gvd

Beperkte invloed van het Engels op het Nederlands

De invloed van het Engels op het Nederlands blijft beperkt tot het woordenschatniveau. Wanneer je het zinnetje "Ik heb de file geseefd" beschouwt, zie je goed hoe taalinvloed eigenlijk werkt. De spelling van het woord geseefd is aangepast aan de Nederlandse spelling. Maar ook de zinsbouw is Nederlands en geen Engels. (De Engelse zinsbouw zou: "Ik heb geseefd de file" zijn.) Daarenboven is de werkwoordsvorm aangepast. Het Engels zou immers een OVT gebruiken, terwijl voor het Nederlands de VTT aangewezen is. Ondanks de Engelse inbreng is dit een honderprocent Nederlandse zin... En dat is altijd zo. Bij ontlening van woorden is het daarenboven ook zo, dat we vaak te maken hebben met pseudo-Engels. De woorden kinken wel Engels, lijken wel aan het Engels ontleend, maar komen in het Engels niet voor of toch niet in de betekenis die wij eraan geven. Dat kan je herhaaldelijk vaststellen in "De taal van het jaar 2001/ nieuwe woorden en uitdrukkingen. (Ewoud Sanders, L.J. Veen, Amsterdam/Antwerpen, 2001)
(voorbeeld ontleend aan A. de Swaan in Knack, 13 feb. 2001)

Al la loka organizanto

Familia nomo: ______________________________

Persona nomo: ______________________ ula / ina (elektu)

Strato, numero: ______________________________

Poŝtkodo, urbo: ______________________________

Lando: ______________ Naskiĝjaro: __________

Retadreso: ______________@______________

Mi pagu ☐ kotizon = __________EUR

☐ loĝadon en la rezidejo: ___noktoj x 20 EUR = _______EUR

de ___/07 vespere ĝis ___/07 matene

☐ loĝadon en hotelo: ___noktoj x 75 EUR = _______EUR

☐ membrecon OSIEK 2002 = _______EUR

☐ por solidareca fonduso = _______EUR

sume --------------------

Mi pagu do entute = __________EUR

Tion mi pagas al la jena konto de Esperanto 3000 Leuven:

☐ FEL: edum-k (= preferata ebleco) (bv. indiki unu el la tri kontoj: ☑)

☐ UEA: edum-k (= dua ebleco)

☐ banko: 734-3331944-03 en Belgio, aldonu la bankkostojn

Dato de mia pago: ___/___/ 200__.

☐ aldonaj sciigoj kaj/aŭ demandoj:

Subskribo

☐ mi venos aŭtomobile

☐ mi estas vegetarano ☐ mi bezonas invitleteron

Bonvolu resendi al la loka organizanto:

✉ Esperanto 3000 Leuven, R. Ménada 44, BE 1320 Hamme-Mille, aŭ

💻 esperanto3000@esperanto.be. ☎ ++32/10/86.01.12

unua informilo + aliĝilo

ORGANIZA SOCIETO DE INTERNACIAJ ESPERANTO-KONFERENCOJ

loke organizas: esperanto3000@esperanto.be

http://www.esperanto.be/esperanto3000/

Internacia Esperanto-Konferenco 2002

Scienco kaj Socio

Leuven (Belgio), 20 - 26 julio 2002

en oficiala kunlaboro kun la Universitato K.U. Leuven

Programo de IEK 2002

Strukturo: antaŭtagmeze de lundo ĝis ĵaŭdo okazos du duhoraj prelegoj kun diskutebleco, la posttagmeza programo kombinos temon, distron kaj turismon. Ni ankaŭ prizorgos agrablajn vesperprogramojn.

Scienco kaj Socio: interalie prelegos Esperante reprezentantoj de la universitato de Leuven (Loveno). Vi ricevos esperantlingvan klarigon pri Naturscienca muzeo kaj muzeo pri Mez-Afriko. Ni planas vizitojn al universitataj konstruaĵoj, kiel la mikroelektronika centro IMEC kaj la monumenta universitata biblioteko.

Distro kaj turismo: ni antaŭvidas popoldancan vesperon kaj muzikan vesperon. Surstrata vespera muzikfesto en la urbo okazas en ĉiu julia vendredo, do nepre venu tagon pli frue kaj restu tagon pli longe. Meso katolika en Esperanto je dimanĉo. Kompreneble ni vizitos la najbaran Bruselon. Krome, la 21-a de julio estas la belga nacia festotago. Dum la IEK okazos kurso por komencantoj.

Kial nepre aliĝi al IEK 2002

Aparte allogas interalie: oficiala kunlaboro kun la plej malnova ankoraŭ ekzistanta katolika universitato en la mondo kaj plej granda universitato en Belgio, universitata rezidejo, belega malnova centro de Loveno, profesieca organizado, rekorda nombro de partoprenantoj, spertaj esperantistoj, unika kombinaĵo de tema kaj turisma programoj.

La UK en 2002 okazos en Brazilo. La IEK 2002 okazos du semajnojn antaŭe en Eŭropo, do estas deca alternativo aŭ agrabla plikompletigo.

Konferencejo: universitata rezidejo Arenberg, en granda parko kun sportejoj, konferenca kaj vesperprograma salonoj. Unu ĝis du loĝejoj estos plene niaj: po kvin etaĝoj kun po dek unu bonaj unupersonaj ĉambroj kaj koridoraj kuirejo, duŝejo kaj necesejoj. Tuj apude eblos bone kaj malmultekoste tagmanĝi en universitata restoracio.

Leuven atendas vin. Leuven estas gaja universitata urbo kaj provinca ĉefurbo kun 85.000 loĝantoj. Atendas vin akcepto en la urbodomo (vidu la foton), vizito al beginejoj, gotikaj kaj baroka preĝejoj, multaj statuoj kaj multegaj bonetosaj restoracioj kaj trinkejoj.

Aliĝu nun

Por aliĝi necesas du simplaj paŝoj:

1. Sendu la plenigitan aliĝilon al la loka organizanto.
1. Pagu* la sumon tie kalkulitan al la indikita konto.

Kotizoj de IEK 2002

Por la programo:

ĝis*	31.5.2002	poste, surloke
membro OSIEK	80 EUR	100 EUR
nemembro OSIEK	100 EUR	120 EUR
parttempa partopreno: sendepende de la periodo = po 24 EUR tage		

*validas la alvendato de via pago al nia konto (se bankkonto: ne forgesu aldoni la bankkostojn). Pagitaj sumoj estas ne repageblaj.

Rabato 50%-a por junuloj ĝis 26-jaraj. Partoprenanto el nepagipova lando kontaktu la organizantojn kaj priskribu siajn eblecojn.

Por la loĝado kaj matenmanĝo:

Ni konsilas la unupersonajn ĉambrojn en la universitata rezidejo, pro la agrabla etoso, la malalta prezo, la situo meze de la kongresejo kaj je nur unu kilometro de la urbocentro kaj la facila aranĝado pere de la loka organizanto. La plena kaj definitiva prezo estas po 20 por nokto (kun matenmanĝo), pagenda ĉe aliĝo.
Eblas tie sampreze restadi (mal)antaŭ la konferenco. Petu informojn.
Hotelo eblas en la urbocentro, je diversaj prezoj kaj distancoj. Detale indiku vian preferon kaj interkonsentu kun la loka organizanto. Pagu provizore po 75 eŭrojn por nokto kaj surloke la saldon al la hotelestroj.
La tag- kaj vespermanĝojn vi mem elektu surloke.

Por membreco al OSIEK (2002), se dezirata:

Membrokotizo = la valoro de 25 poŝtmarkoj por enlanda norma letero.

IEK 2002: via somera ferio jam sukcesas

FAULHABERSEMAJNFINO

La Faulhabersemajnfino ĉi-jare okazos je 4-6 oktobro en la feriejo "Mennorode" en Elspeet, Elspeet. La temo estos KOMUNIKADO.

La semajnfino komenciĝos vendredvespere per prelego kun diapozitivoj fare de Bessie Schadee pri "Indiĝenaj Dialogoj". Sabate okazos prelegoj de Artilio Orellana Rojas pri "Korpa Komunikado", Marcus Sikosek pri sia libro "Esperanto sen mitoj", Wil van Ganswijk pri sia Esperanto kurso per interreto. Ĝi estas eĉ, tradukita en la aglan kaj uzata en mezlernejo en Usono! La distran vesperon sabate prizorgos la famkonata magiisto Trixini, kiu posttagmeze amuzos nin per parolado kun diapozitivoj pri siaj eksterlandaj vojaĝoj.

La dimanĉo komenciĝos, kiel kutime, per edifa kunveno, gvidata de Jacques Tuinder. Poste prelego pri Erasmus de Gerrit Berveling. La semajnfino finiĝos posttagmeze per muzikprogramo, prizorgata de Fred de Geus, piano kaj lia 16-jara tre muzikema filino,transversa fluto kaj kantado.

Estos okazo por SAT-kaj TANEFkunvenoj.

Sally Krombeen,
sekretariino Faulhaber Fonduso.

La prezoj ĝis la 1a de junio estos por unu nokto (5-6 oktobro) 65 EUR (Kroondomein) kaj por la kompleta restado (2 noktoj) 95 EUR. Por pli luksa restado 120 EUR. Post la 1a de junio pli altiĝos la prezoj je 5 aŭ 10 EUR. Vi povas anonci vin kaj peti aliĝilon ĉe: Hans ten Hagen, Middenweg 587, 1704 BH Heerhugowaard, Nederlando.

BOEKENNIEUWS

Astrid Lindgren en Camilo Cela in het Esperanto.

Op 17 januari stierf de Spaanse auteur Camilo José Cela; 11 dagen later stierf de Zweedse schrijfster Astrid Lindgren op 94-jarige leeftijd. Van beide is werk vertaald in het Esperanto: "La Familio de Pascual Duarte", respectievelijk "La Fratoj Leonkoro" en "Pipi Ŝtrumpolonga".

Zijn te verkrijgen bij FEL:
Camilo José Cela:
La Familio de Pascual Duarte 8,63 EUR

Astrid Lindgren
La Fratoj Leonkoro: 11,00 EUR
Pipi Ŝtrumpolonga 12,00 EUR

André Ruysschaert

De vermelde boeken zijn te verkrijgen via:
Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 fax: 03 233 54 33
E-post: horizontaal@fel.esperanto.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Zoekt U informatie over Esperanto?

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140 – B-2000 Antwerpen
Tel.: 03 234 34 00 E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be

Taalproblematiek

Kleine taal kan, maar grote taal is beter

Op de website van de Europese Commissie (*www.europa.eu.int*) staat een 'brievenbusformulier' met de volgende waarschuwing: 'Ondanks het feit dat een van de elf officiële talen kunnen gebruikt worden, verzoeken wij U, zo mogelijk, uw bericht in het Engels, het Frans of het Duits toe te sturen, teneinde U vlugger en efficiënter te kunnen beantwoorden'. (Germain Pirlot)

Taalbad

Leerlingen die het merendeel van hun lessen in een vreemde taal volgen, scoren minstens even goed op centrale examens als kinderen uit een traditionele klas. Dit blijkt uit een experiment waaraan 26 scholen in de Franse Gemeenschap meewerkten. (uitgebreid artikel in De Standaard, 4.3.2002)

Al-Jazira

CNN neemt de beelden over van de Arabische zender Al-Jazira en geeft er een Engelse vertaling bij van de verklaring van Bin Laden. De Franse televisie neemt de beelden van CNN over en vertaalt de Engelse vertaling naar het Frans. Een zender ergens anders in de wereld neemt de Franse uitzending over en vertaalt het Frans naar de lokale taal... (Télérama, 17.10.2001)

Berbers

De opstandelingen in Kabylië hebben de belofte van de Algerijnse president om het Berbers als officiële taal te erkennen afgewezen. Zij vinden dat de belofte te laat komt: het lijkt een middel om hen te sussen in afwachting van de verkiezingen van 30 mei 2002. (Reuters, in International Harald Tribune, 14.3.2002)

Veeltalige Brusselse school

'In onze school hebben we dertig nationaliteiten, zonder dat één ervan dominant is. We worden wel wat benadeeld ten opzichte van de internationale scholen, omdat we vasthangen aan de taalwetgeving, waarmee we regelmatig overhoop liggen. We zouden graag meer talen aanbieden of meer uren taal geven. We hadden Spaans, maar hebben dat moeten afbouwen. We zouden ook graag sommige vakken in een andere taal geven om de leerlingen te laten proeven van wat het is met een taal om te gaan. Dat betekent niet dat je het Nederlands afbouwt, integendeel. Wij Vlamingen moeten de taalvaardigheid die we beweren te hebben, beter uitspelen.' (Directeur Raf De Gols van het Maria Boodschap-Instituut, Het Nieuwsblad, editie Brussel, 21.3.2002)

Communicatieprobleem in Afganistan

Op 17 maart arresteerde het Amerikaanse leger een dertigtal vermeende Qaeda-strijders. Hun bewering dat ze tot de geallieerden behoorden werd niet begrepen. Pas vier dagen later werden ze, met verontschuldigingen, vrijgelaten. Dit was niet het eerste gelijkaardig incident. (The Washington Post, 27.3.2002)

Esperanto

Hispana Esperanto-Muzeo

Op 24 februari 2002 overleed Lluis Hernandez Yzal, stichter en bezieler van het 'Hispana Esperanto-Muzeo' in Sant Pau d'Ordal, in de omgeving van Barcelona. Dit museum - eigenlijk eerder een archief en een bibliotheek - bezit meer dan 10.000 boeken en brochures en 12 jaargangen van Esperanto-tijdschriften. Een interview over de bibliotheek verscheen in Horizontaal, 1996/2, p. 7-8. (ret-info)

Valencia: verloren bibliotheek teruggevonden en geïnventariseerd

Enkele jaren geleden werd een groot aantal documenten teruggevonden in de kelders van het stadhuis van Valencia. Het bleek de bibliotheek van de plaatselijke Esperantogroep zijn, die tijdens de burgeroorlog verloren gegaan was. De collectie - met unieke stukken - werd dank zij vrijwilligers gecatalogeerd en kan nu via internet geraadpleegd worden. Adres: *www.ayto-valencia.es/ayuntamiento2/ndnoticias.nsf*, kies "webs municipales"-"Biblioteca Municipal Central"-"Biblioteca Central"-"catalogo", vul het formulier in (bijv. in "materia": "esperanto'" en klik op "buscar". (ret-info)

CLUBPROGRAMMA'S

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFOpagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

AALST

La Pioniro

Inlichtingen bij Hugo Dossche, Asserendries, 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

Bijeenkomst 28 mei om 20 uur in C.C. De Werf, 4e verdieping, zaal 3.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

vrijdag 3 mei: Agnes Geelen: Belevenissen in Afrika en ontmoetingen met jongerenbewegingen in Ghana,Togo en Benin (dia's).
vrijdag 10 mei: Rudolf Fischer uit Duitsland: Pelgrimtocht naar Santiago de Compostella(dia's)
vrijdag 17 mei: André Staes: "Wie trekt de kar van Zamenhof"?
vrijdag 24 mei: Gbeglo Koffi uit Togo: "Prioriteit Afrika", het strategisch werkplan voor Afrika, uitgewerkt door de Afrika-Comissie van UEA
vrijdag 31 mei: Myriam Van der Steen : Reis per motorfiets door Zuid-Frankrijk (dia's)
vrijdag 7 juni: Paul Peeraerts: Het gebruik van Esperanto in e-post
vrijdag 14 juni Alex Humet : De Catalaanse taal
vrijdag 21 juni: Wim De Smet : Herinneringen aan Zuid-Afrika
vrijdag 29 juni: Wandelzoektocht door Antwerpen vanaf 19.30!!!
Duur = 1,5-2 uur: Dit is de laatste dag van het schooljaar, dus breng je kinderen mee!

Meer details over het programma kan je vinden op de WEB-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Ook telefonisch kan je je op de hoogte stellen van het programma van een specifieke avond.

BRUGGE

Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. De vaste bijeenkomst valt op de 2de donderdag van de maand en begint om 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL

Esperantista Brusela Grupo

Ook in Brussel komen Esperantosprekers geregeld samen, zowel Nederlands- als Franstaligen, onder hen ook enkele Europese ambtenaren. Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan daar eens een kijkje gaan nemen.
Elke week op woensdag samenkomst van 18.30 tot 20.00 uur. Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

GENT

La Progreso

Elke dinsdag van maart is er in het clubhuis de cursus voor gevorderden, van 19 tot 21 uur.
Iedere 4de vrijdag van de maand clubvergadering in ons lokaal "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02.
Vrijdag 24 mei: geen vergadering
Zaterdag 25 mei: wandelzoektocht: "de stegen en poortjes van Gent". Vertrek uit het "Vredeshuis", Sint-Margrietstraat tussen 13.30 en 14.30 uur. Rond 18 uur zorgt de stad Gent voor belegde broodjes. Prijs: 8,00 euro. Gelieve tijdig in te schrijven.
Vrijdag 28 juni: Hugo Rau vertelt ons over de schatten van de Esperantobibliotheek te Kortrijk.

Voor actuele informatie over ons programma kan je terecht op onze webpagina: www.esperanto.be/gent.

HASSELT

Esperanto-klubo Hasselt

Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". Het programma werd nog niet vastgelegd. Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT

La Erikejo

Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tel. 03 666 42 58.

Donderdag 16 mei 2002: Lezing door Wim De Smet over de beruchte "Moord van Kalmthout" die 80 jaar geleden in juni plaatsvond. De moord was het het allereerste thema voor het bekende televisieprogramma "Beschuldigde sta op".
Donderdag 20 juni 2002: Onze jaarlijkse midzomerwandeling gaat dit jaar naar de "Brabantse Wal", in de omgeving van Woensdrecht Nederland. Samenkomst om 20u, op de parking bij de grensovergang van de N11 in Putte. (weg van Kapellen naar Hoogerheide)
Donderdag 18 juli 2002: De jaarlijke openluchtbijeenkomst gaat dit jaar door op het terras van taverne "De Raaf", Withoeflei 1, 2920 Heide Kalmthout, vlak bij het station maar aan de andere kant van de spoorweg.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE

Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk. Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.

Zondag 28 april
Wij organiseren de deelname aan de Vlaamse Ardennendag. Een hele (of halve) dag wandelen in de mooiste plekjes van de Vlaamse Ardennen, onder de deskundige leiding van lokale gidsen en met simultaanvertaling naar het Esperanto. Info en inschrijvingen bij Piet Glorieux, tel. 051/56 90 30, e-post: piet.glorieux@pi.be.

Maandag 27 mei in C.C. Oude Dekenij. Leo De Cooman verrijkt opnieuw onze technische kennis. Deze keer: 'Zo werkt de televisie'.
Maandag 24 juni in C.C. Oude Dekenij, Jean-Pierre Allewaert vertelt over zijn recente reis naar Andalusië, met name de steden Granada, Cordoba en Sevilla.

Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

LEUVEN

Esperanto 3000

Zoals altijd organiseren wij op de eerste en de derde woensdag van de maand onze vervolgcursus. Van 20 uur tot 22 uur zetten de cursisten de puntjes op de i van hun Esperanto.
Elke tweede woensdag van de maand is er de Vespero 3000: een voordracht in het Esperanto.

Onze activiteiten gaan steeds door in het CC Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 te Leuven.

Voor actuele informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze web-pagina: www.esperanto.be/esperanto3000

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

AANKONDIGING 'LIMBURGDAG'

Ook dit jaar richt NOLIMES weer een LIMBURGDAG in voor alle esperantisten, nl. te Beringen op zaterdag, 31 augustus 2002.

Het gevarieerd dagvullend toeristisch en kultureel programma begint om 9.30 u met een ontvangst door het stadsbestuur en een fiilmvertoning over Beringen. Verder zijn o.a. een bezoek aan het Vlaams Mijnmuseum en de Fatih Moskee voorzien.

De deelnemingskosten bedragen 27 euro (voor kinderen tot en met 12 jaar: 20 euro), broodmaaltijd ('s middags) en uitgebreid warm avondeten inbegrepen. Niet in België verblijvende esperantisten betalen een toeslag van 3 euro. Inschrijvingen tot en met 19 augustus uitsluitend d.m.v. storting op bankrekening 001-2366692-65 van de Noord-Limburgse Esperantovereniging, Panhovenstraat 10, 3990 Peer.

Verdere inlichtingen en het programma worden u dan toegestuurd. Contactpersoon: P.J. Doumen.
tel. en fax 011-73.20.47 – e-post: pieter.doumen@tijd.com

NOLIMES
Nord-Limburga Esperanto-Societo (met zetel in PEER)
Clubvergadering: iedere eerste donderdag van de maand om 20.00 u in het Poorthuis te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers. (Wegens plaatsgebrek kan de cursus voor gevorderden dit jaar helaas niet doorgaan.)

Voor inlichtingen over de club of het programma: Henri Schutters, voorzitter, Panhovenstraat 10, 3990 Peer-Grote Brogel, tel.: 011 63 55 92, 0476 81 93 67. E-post: henri.schutters@skynet.be.
Jan Doumen, secretaris en ondervoorzitter, Peerderbaan 81, Hechtel-Eksel, tel. + fax: 011 73 20 47. E-post: pieter. doumen@tijd.com.

OOSTENDE
La Konko
Gespreksavonden op 13 en 27 mei, 10 en 24 juni.
Cursus beginners: 14, 21 en 28 mei, 25 juni.
15 juni: Wandelzoektocht. Meer info volgt, of contacteer Marc Cuffez.

De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-post: la.konko@tijd.be

La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN
La Hirundo
Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Andere activiteiten gaan door bij F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM
Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

Contactadressen van Esperantoclubs in Vlaanderen en Nederland

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.
ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius- Rode, tel.: 02 358 42 14.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: g.vdhorst@hccnet.nl.
DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Kruiszwin, 1205, NL-1788 LE Den Helder.
DEURNE (TANEF) Jakvo Schram, tel 03-237 86 02, pagadoro@skynet.be.
DEVENTER *Esperanto-kring Oost-Veluwe*, p/a Anneke Schouten-Buys, Dintel 20, NL 7333 MC Apeldoorn, tel. (055) 533 29 23, E-post: abuys@wxs.nl
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.
GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, 1964 RS Heemskerk. Tel.: 00 31 25 124 61 59. E-post: vaganto@casema.net.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.
HEEMSKERK: A.J. Verwoerd, Luxemburglaan 545, NL-1966 MJ Heemskerk, tel.: 0251 23 16 67.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
MIDDELBURG zie KAPELLE
OOSTENDE *La Konko* Els Huisseune, Stuiverstraat 35, 8400 Oostende. Tel. 059/433058, E-post: la.konko@tijd.com.
PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be
ROESELARE zie KORTRIJK
ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
TIELT zie KORTRIJK
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@euronet.be
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando*, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: lodchjo@yahoo.com.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59 – Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/ Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Eddy Raats (Voorzitter), Volhardingsstraat 79, 2650 Edegem. Tel.: 03 289 01 61. E-post: eddy@pandora.be

Flory Witdoeckt (Ondervoorzitter), Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14; Fax: 059 80 23 42. E-post: flory@witdoeckt.be

Lode Van de Velde (Secretaris), Klapdorp 53, B-2000 Antwerpen. Tel.: 0486 47 83 45.
E-post: lode@fel.esperanto.be

Agnes Geelen, Oudedonklaan 20, 2100 Deurne, agnes@esperanto.be

Myriam Van der Steen, Aarschotsesteenweg 722/201, 3012 Wilsele, mvdsteen@hotmail.com

Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14. E-post: flory@witdoeckt.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

33ste jaargang 2002/3 (195)
mei - juni

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen